

KOMPAS

ETHISCH HANDELEN

KOMPAS ETHISCH HANDELEN

In *Arts-Based Learning* brengen leerlingen hun ideeën, gevoelens en ervaringen in beeld of in verhaal. Ze gaan aan de slag met persoonlijke thema's, maatschappelijke kwesties en gedeelde toekomst-dromen. Dat is krachtig én gevoelig.

Leerkrachten vragen zich dan ook terecht af:

- ☐ Wat als er gevoelige info gedeeld wordt?
- ☐ Hoe bescherm ik mijn leerlingen (en mezelf)?
- ☐ Wat mag ik publiceren of tentoonstellen?
- ☐ Hoe zorg ik dat iedereen zich veilig voelt?
- ☐ Wat doe je als leerlingen niet in beeld willen of mogen komen?

Wat kan jij als leerkracht doen?

- ☐ Wees een gids, geen beoordelaar van gevoelens of waarheden.
- ☐ Creëer een open sfeer waarin leerlingen durven vragen: “Mag dit?”, “Is dit oké?”, “Wat als iemand dit kwetsend vindt?”
- ☐ Bespreek samen lastige vragen. Laat zien dat ethische keuzes geen regels zijn, maar een proces.

ETHISCH HANDELEN

WAT WEL en WAT NIET DOEN

Privacy en toestemming: wat mag je WEL/NIET tonen?

Vraag altijd expliciete toestemming voor het gebruik van herkenbare beelden (van leerlingen, ouders, leerkrachten of derden). Gebruik indien nodig toestemmingsformulieren.

Maak bij herkenbare gezichten altijd gebruik van het principe: “niet zonder toestemming”.

Leer leerlingen hoe ze zelf toestemming vragen, ook van elkaar.

Leer leerlingen over Creative Commonslicenties voor externe beelden/muziek, zeker bij *Educational Digital Storytelling*.

Geen foto's of video's van leerlingen online plaatsen zonder toestemming van ouders én leerlingen zelf.

Geen gevoelige inhoud (bv. trauma's, conflicten) publiek delen zonder goed overleg en toestemming.

TIP!

Gebruik het GDPR-overzicht voor scholen:
scan of klik op de QR-code

Veilige ruimte en vrijwilligheid

Bespreek op voorhand met leerlingen:

- Wat wil je delen? Wat liever niet?
- Wat als iets gevoelig ligt?

Formuleer samen klasafspraken voor veiligheid en respect.

Geen leerling verplichten om persoonlijke info, foto's of verhalen te delen.

Vertegenwoordiging en stereotypering

Help leerlingen kritisch nadenken over wie er wel/niet zichtbaar is in hun beelden of verhalen.

Laat reflecteren: “Vertel ik dit verhaal vanuit mijn eigen perspectief of over iemand anders?”

Moedig hen aan om diverse stemmen en realiteiten te tonen – niet enkel clichés.

Geen verhalen/perspectieven gebruiken zonder dat de leerling dit zelf wil delen.

Niet zomaar verhalen van anderen (vrienden, medeleerlingen, gemeenschappen) in beeld brengen zonder overleg of toestemming.

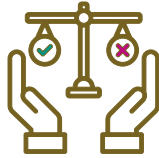
TIP voor reflectie!

Reflectiekaart of oefening inbouwen:
“Wat deel ik graag?”, “Wat houd ik liever voor mezelf?”

Praktijkvoorbeeld

Een leerling toont armoede in haar buurt. Vraag:
“Is dit jouw verhaal of dat van iemand anders, en hoe kunnen we dit respectvol tonen?”

ETHISCH HANDELEN

WAT WEL en WAT NIET DOEN

Reflectie en emotionele impact

Voorzie reflectiemomenten:

- Hoe voelde het om dit verhaal te maken?
- Heeft iemand iets gedeeld dat je raakt?

Wees als leerkracht alert voor signalen van ongemak of overbelasting.

Voorzie een moment van naverwerking, zeker wanneer persoonlijke verhalen publiek gedeeld worden, zoals bij een tentoonstelling of presentatie.

Geen emotioneel beladen projecten starten zonder opvolging of ruimte voor gesprek.

TIP voor reflectie!

Gebruik de vraag “Wat wil ik dat het publiek voelt of begrijpt na mijn verhaal?” - dat geeft eigenaarschap én grenzen aan.

Delen met een publiek: hoe en met wie?

Laat leerlingen mee bepalen wat ze willen tonen én aan wie.

Bied opties aan:

- Alleen binnen de klas
- Ook ouders of externen
- Online delen via een platform

Laat leerlingen presentaties voorbereiden en oefenen.

Geen beelden of verhalen publiek maken zonder toestemming of zonder overleg over impact.

Voorbeeldzin om te gebruiken:

“Als we dit tonen aan ouders of beleidsmakers, wat willen we dat zij meenemen? Wat willen we liever niet dat zij zien of weten?”

Jouw rol als leerkracht: gids, geen censor. *Arts-Based Learning* draait rond autonomie, stem geven en expressie. Maar jij bent wel de bewaker van veiligheid, respect en ethiek.